

PORTRÉT

STARÝ PROFESOR

ThDr. h. c. *Dominik Pecka* vystupuje v řadě duchovních otců jako pedagog velkého stylu. Středoškolský profesor náboženství se schopností asimilovat velké myšlenkové proudění doby, syntetizovat je životně a vtahovat do něho žáky svou celou osobností – takoví modelují duši inteligence, i když nic nenapíšu. Ale otec Dominik byl i plodným spisovatelem; čerpal jak ze života v beletrii a pedagogických statích, tak z neobyčejně rozsáhlé četby špičkových novinek v esejích, úvahách a aforismech.

U přátelsky vážného kněze a profesora bylo těžko uhadnout, že vyrostl na Slovácku. Narodil se v Čejkovicích 4. srpna 1895. Je paradoxní, že půda, ze které vyrostl do mimořádného formátu, byla vlastně nepříznivá: tradiční vesnický paternalismus a tradiční církevní internát. Bolestné zkušenosti ho přivedly k celoživotnímu odboji proti stínům staré výchovné praxe v katolickém prostředí a k promýšlení nového modelu, neseného zásadní úctou a důvěrou k mladému člověku. Ovšem pravdivě, bez podbízení. Ve škole měl kázeň, ale jeho přirozená autorita mu dovolila přátelskou nenucenost na výletech a táborech. Stál u zrodu letních táborů katolických studentů a studentek; často jim přednášel a dával duchovní cvičení.

Když se roku 1932 ujal redakce *Jitra*, najednou tu byl místo věstníku katolického studentstva moderní, inteligentní, svěží časopis, který úspěšně soutěžil s ostatním studentským tiskem. Peckovy vtipné glosy ze zápisníku starého profesora se četly vždycky nejdřív. Krize a sny dospívání vylíčil osvobozujícím způsobem v románech *Jarní sonata* a *Kamarádka*, tematizovaněji v *Listech otce synovi a matky dceři*. Jeho životní boje se dají vytušit z románu *Matka Boží v trní* (poutní Madona v Tuřanech, kde prožil první kněžské léta), další beletrii prosvítá znalost života a láska k člověku: romány *Assunta* a *Světla na moři*, soubor povídek *Člověčenství naše*.

Člověk byl jeho celoživotní láskou a úzkostí, univerzálním tématem myšlení a psaní. Viděl, jak prudce přerůstá sebevědomí moderního člověka do pýchy – která předchází pád. Neodvrátil se od něho, naopak začal s úporným úsilím o něho bojovat, a to na dvou frontách. Na jedné straně ukazoval sekularizovanému člověku, jak je neúplný a ohrožený, když v sobě zabil Boha a jeho řád. Na druhé straně vyváděl církevního člověka (austrokatolické species) z paternálně infantilní struktury, která brzdila rozvoj osobnosti: jak může světu předkládat nadpřirozené hodnoty člověk přirozeně a kulturně nerozvinutý?

Peckovy úvahy o Božích věcech (*Skryté paprsky* a *Oheň na zemi*) dávaly zírat mladé duši a rozpalovaly srdce. Život křesťana? Proč ne radostná služba Bohu v přetváření světa, proč ne plné rozvinutí přirozenosti k Božímu obrazu (*Umění žítí*)? K víře vede člověka i moderní rozum, ale i celková vnitřní dispozice (*Cesty k pravdě*). Svatost je stále moderní (*Svatí a lidé*). Všechny skutečnosti má křesťan domýšlet (*Člověk a dějiny*, *Člověk a technika*, *Moderní člověk a náboženství*, *Křesťanský realismus a dialektický materialismus*).

Koncem třicátých let se zaměřil na filozofii člověka (Smysl člověka, Tvář člověka). Pomalu zrála jeho antropologie. Některé partie přednášel vděčným posluchačům ve vězení (1954–55 12 měsíců, 1958–60 14 měsíců). Nakonec vyšla kniha v Římě 1970–71 s titulem Člověk. Filosofická antropologie, ve 3 dílech: 1. Z dějin myšlení o člověku, 2. Lidská přirozenost, 3. Kultura. Do 1200 stran napěchoval obrovské kvantum znalostí úsporně, ale velmi čtivě a uspořádaně. Je to kompilace, ale impozantní. Nelze ovšem zamlčet, že odborníci těch mnoha zde zahrnutých oborů, by dnes museli udělat množství zpřesnění a oprav. Kromě toho koncilní otevření už dobře nesnáší novotomistický elán, před půlstoletím znak probuzené katolické aktivity, jímž je poměřováno myšlení všech druhých. Neškodí však udělat si přehled o zápasech a postojích bezprostředních předků po duchu, kontinuita je pro organický vývoj nadmíru důležitá.

Doplňme ještě, že redigoval 3 časopisy (Museum 1917–18, Jitro 1932–41, Úsvit 1946–48), přispíval do mnoha dalších (např. Na hlubinu, Filosofická revue, Akord, Archa, Via), přednášel sociologii bohoslovcům v Brně 1947–48 – a že jeho čestný doktorát na bohoslovecká fakultě v Olomouci 1969 byl platný a zasloužený.

Zemřel v domově důchodců na Moravci 1. května 1981. Slavný pohřeb 9. května v rodné obci byl důstojným poděkováním české církve vychovateli celé generace.

Quis